

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 799/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Private Capital Investments Limited, 83 83 Ducie Street, Manchester, Veľká Británia, zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Jendrulekom, Advokátska kancelária, Cintorínska 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 7 Er 853/2015 z 20. júna 2016, ako aj uznesením sp. zn. 14 Er 900/2015 z 21. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Private Capital Investments Limited **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2016 doručená sťažnosť spoločnosti Private Capital Investments Limited, 83 83 Ducie Street, Manchester, Veľká Británia (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného

porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 Er 853/2015 z 20. júna 2016, ako aj uznesením sp. zn. 14 Er 900/2015 z 21. júna 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 31. augusta 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 7 Er 853/2015 z 20. júna 2016 v exekučnej veci spoločnosti CD Consulting s. r. o. (ďalej len „oprávnená“), proti povinnému [REDAKOVANÉ] o vymoženie 378 € bol zamietnutý návrh na zmenu účastníka konania na strane oprávnenej a exekúcia bola zastavená. Toto uznesenie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky doručené 4. júla 2016.

Ďalším uznesením okresného súdu sp. zn. 14 Er 900/2015 z 21. júna 2016 v exekučnej veci oprávnenej proti povinnému [REDAKOVANÉ] o vymoženie 699,03 € bol rovnako zamietnutý návrh na zmenu účastníka konania na strane oprávnenej a exekúcia bola zastavená. Toto uznesenie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky doručené 27. júla 2016.

Okresný súd zamietol návrhy na zmenu účastníka konania preto, že podľa neho nebol dodržaný procesný postup ustanovený v § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku. Podľa názoru okresného súdu návrh na zmenu účastníka konania môže podať len účastník konania, teda oprávnený alebo povinný.

Podľa názoru sťažovateľky z dikcie ustanovenia § 37 ods. 3 Exekučného poriadku vyplýva, že ak nastanú skutočnosti, na základe ktorých dochádza k prevodu alebo prevodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Podstatné je, že zákon nestanovuje, že dané oznámenie nemôže urobiť aj nový oprávnený. Takýmto výkladom by došlo k odňatiu práva na prístup k súdu. Účastník totiž len oznamuje exekútorovi skutočnosti, na základe ktorých dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností. Exekútor následne podáva návrh súdu na pripustenie zmeny účastníka. To, že oznámenie

exekútorovi urobil nový oprávnený, nebráni exekútorovi, aby podal návrh súdu na zmenu oprávneného, keď návrh spĺňa všetky predpoklady ustanovené v § 37 ods. 3 Exekučného poriadku.

Sťažovateľka ďalej zdôrazňuje, že súd môže rozhodnúť len o pripustení alebo nepripustení zmeny účastníka, nie teda o zamietnutí návrhu na zmenu účastníka.

Podľa názoru sťažovateľky neobstojí ani záver okresného súdu, podľa ktorého zmluva o postúpení pohľadávok je neplatná, a to vzhľadom na ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov, podľa ktorého ak pojal vystaviteľ do zmenky slová „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu, možno previesť zmenku len vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cesie). Z toho vyplýva, že každú zmenku je možné postúpiť cesiou. Práve preto je záver okresného súdu o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok celkom nesprávny.

Podľa názoru sťažovateľky napadnuté uznesenia sú založené na tom, že len oprávnená bola procesne legitimovaná doplniť návrh na vykonanie exekúcie bez ohľadu na zmenu hmotnoprávnej vecnej aktívnej legitimácie v prospech sťažovateľky. Okresný súd však pritom neskúmal, či oprávnená mala nejaké rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa jej vlastného vzťahu s povinnými doplniť v zákonnej lehote, teda doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 Exekučného poriadku na základe ustanovenia § 243f ods. 1 Exekučného poriadku. Okresný súd zámerne neskúmal, či vôbec mala oprávnená nejaké vlastné vzťahy s povinnými. V skutočnosti žiadne takéto vzťahy nemala, a preto povinnosť doplniť návrh na vykonanie exekúcie splniť nemohla. Rovnako ani sťažovateľka žiadne vlastné vzťahy s povinnými nemala. Z tohto hľadiska treba považovať ustanovenie § 39 ods. 4 Exekučného poriadku za neaplikovateľné. Ide totiž o nesplniteľnú zákonnú povinnosť oznámiť súdu neexistujúce skutočnosti. Pritom sťažovateľka vo svojich oznámeniach o zmene oprávnenej uviedla, že žiadne vlastné vzťahy s povinnými nemá. Okresný súd napriek tomu zjavne trvá na splnení nemožnej povinnosti. Vyžadovanie nemožného plnenia a následné zastavenie exekúcie je hrubým porušením práva na spravodlivý exekučný súdny proces.

Sťažovateľka je ďalej toho názoru, že v daných prípadoch bolo potrebné, aby okresný súd uplatnil taký výklad § 39 ods. 4 Exekučného poriadku, ktorý je ústavne konformný a realizovateľný. Právna norma nemôže vyžadovať od oprávnenej, aby popisovala a preukazovala vlastné vzťahy s povinným, ak ich nemá, a sankcionovať takýto stav zastavením exekúcie. Bolo povinnosťou okresného súdu uprednostniť ústavne konformný výklad, teda neaplikovať ustanovenie § 39 ods. 4 Exekučného poriadku, ak oprávnená nemá vlastné vzťahy s povinným. Zmyslom tohto ustanovenia totiž je, aby tí oprávnení, ktorí vlastné vzťahy s povinným majú, ich popísali. Pri nemožnom plnení platí, že nie je daná povinnosť plniť (nemo ultra posse obligatur).

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 7Er/853/2015 zo dňa 20.06.2016 porušil Okresný súd Michalovce základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu. Uznesenie Okresného súdu Michalovce sp. zn. 7Er/853/2015 zo dňa 20.06.2016 sa zrušuje. Okresný súd Michalovce je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia právnenému zástupcovi sťažovateľa v celkovej výške vyčíslenej právnym zástupcom sťažovateľky do 15 dní od právoplatnosti nálezu (trovy právneho zastúpenia sú určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. v platnom znení).

Uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 14Er/900/2015 zo dňa 21.06.2016 porušil Okresný súd Michalovce základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu. Uznesenie Okresného súdu Michalovce sp. zn. 14Er/900/2015 zo dňa 21.06.2016 sa zrušuje. Okresný súd Michalovce je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia právnenému zástupcovi sťažovateľa v celkovej výške vyčíslenej právnym zástupcom sťažovateľky do 15 dní od právoplatnosti nálezu (trovy právneho

zastúpenia sú určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. v platnom znení). “

II.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 7 Er 853/2015-20 z 20. júna 2016 vyplýva, že ním bol návrh na zmenu oprávnenej podaný sťažovateľkou zamietnutý a exekúcia bola zastavená s tým, že o trovách exekúcie sa rozhodne samostatným uznesením.

Okresný súd cituje ustanovenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, podľa ktorého proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na základe ktorých dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností. Návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania je exekútor povinný súdu doručiť v lehote 14 dní odo dňa, keď sa o týchto skutočnostiach dozvedel. Súd rozhodne v lehote 60 dní od doručenia návrhu.

Podľa názoru okresného súdu ustanovenie § 37 Exekučného poriadku komplexným spôsobom upravuje postup pri zmene účastníka exekučného konania. Ide o právnu normu, ktorá je vo vzťahu špeciality k ustanoveniu § 62 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku. Návrh na zmenu účastníka konania je oprávnený podať len účastník konania, t. j. oprávnený alebo povinný. Iná osoba sa za účastníka konania považuje len v prípade, ak jej toto postavenie priznáva zákon (napr. súdnemu exekútorovi pri rozhodovaní o trovách exekúcie). Žiadne ustanovenie Exekučného poriadku v súvislosti s oprávnením podať návrh na pripustenie zmeny oprávneného nepriznáva postavenie účastníka konania subjektu, ktorý nadobudol vymáhanú pohľadávku jej postúpením. Rozširujúci výklad v tejto súvislosti nie je namieste. Subjektom oprávneným disponovať s podaným návrhom je jedine oprávnený a len jemu prislúcha, aby navrhol svoje vystúpenie z konania s tým, že na jeho miesto do konania vstúpi iný subjekt. V tomto aspekte je právna úprava v Exekučnom poriadku odlišná od právnej úpravy zmeny účastníka konania podľa § 92 ods. 2 Občianskeho

súdneho poriadku, kde zmenu účastníka môže iniciovať aj subjekt, na ktorého prešlo právo alebo povinnosť, o ktorých sa koná. V dôsledku existencie osobitnej úpravy však nie je dôvod aplikovať ustanovenie § 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v naznačenom smere. Pre absenciu legitímácie na podanie návrhu na zmenu oprávnenej bol návrh sťažovateľky ako nedôvodný zamietnutý.

Okresný súd navyše dodáva, že pripustenie zmeny oprávneného vylučuje aj skutočnosť, že sa nepreukázal prevod práva z exekučného titulu na sťažovateľku. Právo zo zmenky vystavenej ako listinný cenný papier na rad nemožno platne postúpiť bez rubopisu. Sťažovateľka pritom sama uvádza, že nie je indosatárom. Zo zákona nevyplýva, že právoplatný rozsudok priznávajúci právo zo zmenky vytvára nový záväzok namiesto pôvodne existujúceho. Naopak platí, že aj po rozhodnutí súdu ostáva hmotnoprávny charakter pohľadávky nezmenený a záväzkový vzťah môže byť naďalej dotknutý zmenami vychádzajúcimi z hmotného práva. V tomto zmysle nemožno platne postúpiť akúsi „abstraktnú“ pohľadávku vyplývajúcu z exekučného titulu, ale len pohľadávku vyplývajúcu z hmotného práva pri rešpektovaní požiadaviek kladených hmotným právom na platnosť právneho úkonu. Pri absencii prevodu zmenky indosamentom (rubopisom) nemohlo platne dôjsť k prevodu vymáhaného nároku na sťažovateľku pre rozpor právneho úkonu so zákonom. Vo zvolenom spôsobe prevodu pohľadávky treba vidieť aj snahu obísť zákonnú povinnosť doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 243f ods. 1 v spojení s § 39 ods. 4 Exekučného poriadku. Zmluva o postúpení pohľadávky bola uzavretá v deň nadobudnutia účinnosti uvedenej úpravy, a preto zmluvné strany museli si byť vedomé povinností, ktoré nová úprava ukladala oprávnenej ako indosatárovi zmenky. Pokiaľ zvolili taký spôsob prevodu, ktorý by pri doslovnom výklade týchto ustanovení oslobodil sťažovateľku od tejto povinnosti, ide zjavne o konanie s úmyslom obísť ustanovenia § 243f ods. 1 v spojení s § 39 ods. 4 Exekučného poriadku. V dôsledku toho treba zmluvu o postúpení pohľadávok považovať za neplatnú pre rozpor so zákonom, ako aj pre obchádzanie zákona.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 14 Er 900/2015-29 z 21. júna 2016 vyplýva, že ním bol zamietnutý návrh na zmenu oprávnenej podaný sťažovateľkou a exekúcia bola zastavená s tým, že o trovách exekúcie sa rozhodne samostatným uznesením. Odôvodnenie

uznesenia je prakticky doslovne totožné s odôvodnením uznesenia okresného súdu č. k. 7 Er 853/2015-20 z 20. júna 2016.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia

označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa sťažovateľky ani jeden z argumentov okresného súdu, ktorými tento odôvodnil zamietnutie návrhu na pripustenie zmeny oprávnenej, neobstojí.

Podľa názoru ústavného súdu je uznesenie okresného súdu konštruované tak, že dôvodnosť ktoréhokoľvek z použitých argumentov postačuje na to, aby návrhu nebolo vyhovené. Práve preto, ak čo i len jeden z argumentov okresného súdu obstojí, nie je už potrebné zaoberať sa ďalšími argumentmi.

Z pohľadu ústavného súdu možno konštatovať, že argumentácia okresného súdu, podľa ktorej treba ustanovenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku vykladať tak, že navrhovať zmenu v osobe účastníka konania môže len pôvodný účastník konania (nie teda ten subjekt, ktorý by sa mal stať novým účastníkom konania), je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľná. Nejaví sa ako arbitrárna, ale ani zjavne neodôvodnená. Treba ju považovať za dostačujúcu a presvedčivú.

Rovnako treba posudzovať aj výklad, ktorý v tejto otázke zastáva sťažovateľka. Znamená to, že oba výklady sa javia ako ústavne konformné. Samotná okolnosť, že sťažovateľka má na vec odlišný názor, neznamená bez ďalšieho porušenie označených práv.

Ústavný súd považuje za podstatné, že sťažovateľka ani len nenaznačuje, že bola nútená sama návrh na pripustenie zmeny oprávneného podať, a to napríklad pre nedostatok súčinnosti zo strany oprávnenej. Takáto situácia by eventuálne mohla znamenať, že výkladom, ktorého sa pridŕžoval okresný súd, bolo sťažovateľke odňaté základné právo na súdnu ochranu.

Pokiaľ sťažovateľka namietala, že o jej návrhu sa správne malo rozhodnúť tak, že sa zmena účastníka konania pripúšťa, resp. nepripúšťa (nie teda tak, že sa návrh na zmenu účastníka konania zamietá), treba uviesť, že táto námietka (aj keby bola považovaná za dôvodnú) nemá dostatočnú ústavnoprávnu intenzitu. Obe možné formulácie výroku totiž dostatočne jasne a zrozumiteľne vyjadrujú, ako okresný súd o návrhu rozhodol.

Vzhľadom na to, že uvedený argument okresného súdu považoval ústavný súd za ústavne konformný, nebolo už (s odkazom na uvedené) potrebné zaoberať sa ďalšími jeho argumentmi, ktoré sťažovateľka taktiež spochybnila.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2016